

מותו, השבוע, של נשיא צרפת לשעבר, הגנרל שארל דה-גול, הקטיף עוד יותר את מספר החברים, המצומצם בלאו הכי, במועדון האקסלוסיבי ביותר בעולם: מועדון דון הענקים.

ישראלים רבים יתקשו לעכל אמת זו, נוכח יחסו של דה-גול לישראל בשנות שלטונו האחרונות. אך העובדה הפשוטה היא, שהוא פעל למען האינטרסים של צרפת, כפי שהוא ראה אותם. אם עשה זאת בניגוד לטובת ישראל, ואף בגסות, יש לייחס זאת לגילו ולשנות שלטונו הממושכות. שלטון ממושך לא רק משחית, כנראה, אלא גם מטמטם קצת.

רמאות היסטורית. כל זה אינו צריך לפגוע בראייתו של הגנרל גבה הקומה בפרספקטיבה הנכונה — כפי שאכן ייכנס להיסטוריה: בשתי התקופות הגדולות של חייו, הוא הוכיח שהוא ענק אמיתי. בראשונה, תרם תרומה מכריעה לנצחון העולם החופשי, כאשר הרים את נס המרד נגד ממשלת צרפת החוקית, יצא להילחם בנאצים ממיפקדתו בגולה, בלונדון.

בשנייה, הציל את ארצו מפילוג והקמת דם ממושכת, כאשר שם קץ למלחמה ב"אלג'יריה — לאחר שהגיע לשלטון דוקא בעזרת הכוחות שצידדו בהמשך המלחמה, הפך עליהם את הקערה, באחד נמעשי הריבוי הגדולים בהיסטוריה, ויתר על שלטון צרפת באלג'יריה, והשיג את השלום המיוחל.

לאותם ממנהיגי ישראל המסוגלים להכיר בכך, הלך ברוח: כדי לעמוד במלחמה, צריך להיות רק גיבור, אך הליחם למען השלום, מסוגלים כנראה רק ענקים.

יחסי חוקין

למחרת

הבחירות

טוב ליהודים או רע ליהודים? כמו תמיד, נשאלה השאלה גם השבוע, למחרת הבחירות בארצות-הברית. האם התוצאות טובות לישראל, או לא? **למה זה חשוב?** התשובה הראשונה היא: העובדה שהבחירות נסתיימו חשובה יותר מן התוצאות. כי כאשר רועמים תותחי הבחירות בי אמריקה, מוקפא כל לחץ על ישראל. בישראל רגילים להחשיב רק את ה"בחירות לנשיאות ארצות-הברית, המתקיימות אחת לארבע שנים, אולם הבחירות הרגילות, הנערכות אחת לשנתיים, חשובות לא פחות.

כי בבחירות אלה עומדות לבחירה אל-פי מישורת חשבות: כל חברי בית-הנבחרים, רובם שלוש מחברי הסנאט, רוב מושלי המדינות, אלפי בעלי משרות במדינות. כל מושל של מדינה מחזיק בידו השפעה עצומה על תקציבים, חלוקת משרות ושלל דומה. לכן קובעות הבחירות את גורלם של מאות אלפי אמריקאים, המקווים להשתתף בצורה זו או אחרת בחלוקת ה"שלל".

לנשיא חשוב הדבר, כי בבחירות אלה נקבע אם יכללו שני בתי הקונגרס די אבי שים התומכים בתוכניותיו. כי בלי אשרור בתי הקונגרס, אין הנשיא יכול לפעול בי שטחים חשובים ביותר.

הגורד של גורל. בניגוד לדיעה ה"מקובלת בחו"ל, אין תמיכה זו מתחלקת על פי מפלגות. לחלוקה המפלגתית יש ערך מועט ביותר בשני בתי הקונגרס, כי כמעט לעולם אין בסיסות ובבית-הנבחרים הצבעה על פי קחים מפלגתיים. בשתי ה"מפלגות יש תומכים בקו הנשיא, בשתי המפלגות יש מתנגדים לו.

דוגמה בולטת: במדינת ניו-יורק התחרו שלושה מועמדים על משרת הסנאטור. הנשיא שלח את סגנו, ספירו אגניו, ל"חום נגד המועמד של מפלגתו, הסנאטור הרפובליקאי צ'ארלס גודל, ולהשמידו ללא רחם. (גבר שהפך אשה) מפני שזה דר"גל בשלום בוויאטנאם.

מבחינה אמריקאית, נסתיימו הבחירות ב"תיקו. הנשיא הצליח לשלם את הסנט שניש"שלושה הצליח לשלם את החריפים ביותר. אולם מיספר תומכיו כסנאט כמעט ולא

מנהיג חרות מסר לגרמנים מיכלית ענק הדרושה לישראל!

שום חוזה לא נחתם על כך. לא היה צורך. בעסקים בדרג זה. די בחקיקת-כף, בנוסח "מזל וברכה".

חברת צינור הנפט ידעה כי מרידור יספק את המיכלית, וכני תה על כך את כל תוכניות צינורי הנפט. מרידור ידע כי המיכלית תופעל למען הצינור, ועל סמך ידיעה זו קיבל בחו"ל את המימון הדרוש לכניית המיכלית.

עד שקרה מה שקרה. באחת ממסיבות הקוקטייל פנה צבי דיני שטיין בהתרגשות אל מנהל חברת הצינור, בן-דרור, ואמר: "שמעתי שמרידור לא יספק את המיכלית!" חיש מהר נתברר כי שמועה זו נכונה בהחלט. מה קרה?

על כך, כמובן, יש שתי גרסאות. גרסה א': מאז הזמנת המיכלית לראשונה, עלה מחיר המיכלית בעולם ו"הרקיע שקעים. בגלל סגירת תעלת-סואץ וסיבות אחרות, יש ביקוש עצום למיכליות ענק אלה, שבגלל גודלן הן בעלות תפוקה כראית ביותר.

לכן התחרט מרידור מכל העניין. יין. הוא מכר את המיכלית ל"חברה גרמנית, ברווח של כ"מיה מיליונים.

במשרדי האוצר גרם הדבר להתרגשות. כי במכה אחת גרף מרידור לא רק סכום הגון לכיסו, אלא גם השאיר את הצינור הישראלי ללא המיכלית הדרושה להפעלתו הכראית. ונוסף על כל אלה, מכר מנהיג חרות את המיכלית דוקא לגרמנים — כי אילו הכניס חזיר להיכל חרות!

לפי גרסה זאת, היתה זאת מעילה באמון. אמנם, אין חוזה

ברור כי כראיות המיפעל כולו היה תלויה בכמות הנפט שניתן היה להוביל לצינור וממנו.

כנגד טענות המפקקים בכראיות הצינור, הביא צבי דינשטיין, סגן שר-האוצר והאפרטורפוס של הצינור, את הנתונים הבוססים על ניצולו המלא.

חילה עברו הדברים בלחש במיטת דרוגות הממשלה. לאחר מכן פורסמו בשפת-רמזים מעל עמודי הארץ. לבסוף פרסא אותם אורי אבנרי בפה מלא מעל דר"כן הכנסת. (ראה דו"ח לבוחז, עמוד 33.)

עוד באותו יום הגיב עליהם פינחס ספיר, בנאום-התשובה שלו. אבל הוא סירב ל"התייחס לגופן של ההאשמות, בטענה ש"אינן נוגעות לנושא שעמד באותו רגע על סדר-היום של הכנסת (הביבוז במנגנון ה"ממשלה).

מהי האמת על מה שמכונה עתה "שערוריית מרידור"?

הבוס של האלופים

יבור הפרשה הוא יעקב מרידור, איל-הכספים של תנועת-החירות.

מרידור היה מפקד אצ"ל אחרי מות דוד דויאל. הוא ירד לדרגת סגן המפקד, כא שר הפועים מנחם בגין בארץ ונטל את ה"פיקוד לידיו. עם הקמת תנועת-החירות נמ"נה עם החוג המצומצם של נאמני-בגין ("קבוצת הקולונלים", בפי יריביה) וביהן עד לבחירות האחרונות כח"כ שבלט ב"העדרו.

בינתיים הפך מרידור לאחד מעשירי ה"י

פרשנות

מרידור

מדינה, בעל עסקי ענק בינלאומיים החובקים את העולם. בין השאר הפך בעל-אדויות (החברה להובלת פרי), בעל חברת דיג (יונה), ועוד ועוד.

הצלחתו המסחררת הזאת מבוססת, בין השאר, על קשריו האישיים — הן כעסקן של חרות והן כאיש-עסקים פרטי — עם גוד"ל המדינה. מרידור מטפח קשרים אלה ב"התמדה ובכשרון בלתי-רגיל.

כך העסיק באחד מעסקיו שלו משה דיין, בתקופת-השפל שלו בין רמטכ"ל לשר. כאשר הוכטל עזר וייצמן, עם הוצאת גח"ל מן הממשלה, עבר מייד לעבוד אצל מרידור.

מובן שמרידור היה האינטרס העיקרי ב"הישארות גח"ל בממשלה. לשם כך מרד אפילו כבגין, וכמעט הפילו. היה זה הוא שעמד בראש אנשי-חרות שהתנגדו לפר"י שה מקהאלציה, כשעזורים לידו חתנו, ח"כ יוסף קרמרמן, גם הוא עשיר מופלג, ועזר וייצמן. (קרמרמן עמד בראש החוג שהעביר בשעתו, במיכצע-בוק, את וייצמן מצה"ל ישר לכהונת שר.)

איש זה — אילההון, עתיר-הקשרים, המנהיג הפוליטי — עמו במרכז הפרשה.

"עיסקי הימאות — לימאים!"

נשא הפרשה הוא מיכלית-ענק. כאשר החליטה הממשלה לבנות את צינור-הנפט הגדול מאילת לאשקלון, היה

הדבר חייב מיכליות-ענק. הרעיון המקורי היה להפעיל את ה"ממשלה עצמה בהזמנת המיכליות ובהפע"לתן. אולם פינחס ספיר, המאמין ביוזמה הפרטית, אמר את אימרתו: "עיסקי הימ"אות — לימאים!"

לפיכך דאגה הממשלה להזמנת שלוש מיכליות-ענק: אחת באמצעות צ"מ, אחת אצל חברת אל"ים של משפחת ריקאנאטי (בנק דיסקונט), ואחת אצל חברתו של יעקב מרידור.

המיכלית של צ"מ סופקה. ה"מיכלית של "אליים" עלתה על שרסון, פשוטו כמשמעו. המיכלית של מרידור היא נושא הסיפור.

תקיעת כף — והתוצאות

ממשדה לא מימנה את עצם בניית המיכלית הזאת. לא היה צורך בכך.

היתה הידברות. בהידברות זו הבטיח מרידור לספק את המיכ"לית, והממשלה הבטיחה כי המיכ"לית תופעל למען צינור-הנפט.

חתום, אך ההידברות דינה כחווה. גירסה ב': לא דובים ולא יער. הממשלה סירבה להתחייב בכתב להעסיק את המיכלית. בגלל העדר התחייבות כתור בה כזאת, לא יכול היה מרידור לגייס את הכספים הדרושים. החברה הגרמנית שסיפ"קה את הכסף לקחה לעצמה את המיכלית. בכל אשמה הממשלה.

או הדר או כסף

רוב אדיבותו, הציע מרידור לממ"שלה שתפעיל מיכלית קטנות במקום הגדולה.

ההפסד הנקי לממשלה, במקרה זה: שבעה מיליון דולר. כרגע עומד הסיכסוך בעיצומו. הממשלה תובעת ממרידור שייפצה אותה על הנוקשים שגרם. מרידור מסרב לשלם פרוטה, מסיל את כל האשמה על הממשלה. ואילו צינור-הנפט הגדול, שבו הושקע הון-ענק, אינו מנוצל במלואו.

המפסד, כמו תמיד: משלם-המיסים ה"ישראלי. ואולי גם ההדר המוסרי של תנועת החרות.

רות כאיש-שלום, להשתיק את מבקריו הטוענים שאינו רוצה בשלום בוויאטנאם. כשנראה היה שהדבר מצליח, בא משה דיין והרס את הבניין. גילויו על הטילים בתעלה, ההחלטה שבה על ממשלת ישר"אל לפרוש משיחות יארינג, הלחץ על (המשך בעמוד 17)

ענייני ישראל? יש לכך שלושה שלבים. **שלב א':** הלחץ העצום על ישראל, להסכים ליוזמת רוג'רס, בא עם ראשית מערכת הבחירות. ניכסון ויועציו החליטו כי הצלחת יוזמת-שלום במרחב תאפשר לו להופיע בבחי"ר

גדל. כמה מן המועמדים, שבהם הוא תמך בצורה הבולטת ביותר, נכשלו. נכשל גם הנסיון להכניס אם האומה האמריקאית ל"היסטריה ימנית, תוך הסתה נגד הסטודנטים, הכושמים וה"ליברלים הראדיקליים". מאידך, לא היה גם נצחון של מחנה-השלום הקיצוני. איך השפיעו הבחירות על